

Світлана Харицька

Канд.пед.наук, м. Київ

КОНТРОЛЬ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕСТІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД (ФРАНЦІЯ)

Змінні умови навчання іноземної мови потребують від учителя використання більш ефективних прийомів та методів контролю й оцінки знань, умінь і навичок учнів. Неодноразово порушувалося питання удосконалення контролю в підручниках. Воно хвилює авторів чималої кількості монографій і стало предметом захисту багатьох дисертацій.

Вивченню тестового контролю велику увагу приділяли як вітчизняні так і зарубіжні науковці такі як С.Ю. Ніколаєва, І.В. Коломієць, Х. Дуглас Браун, Дж. Хант, М. Гронланд та інші. Більшість учених прийшли до висновку, що тестовий контроль є ефективною формою, яка відповідає цілям контролю, вимогам, що висуваються до нього, і забезпечує ефективну реалізацію всіх його функцій у процесі навчання іноземної мови.

Завдання, що ставились: визначити особливості тестування як одного із засобів контролю вивчення іноземної мови; виділити особливості тестового контролю у процесі навчання іноземної мови у школах Франції; визначити й виділити проблеми тестового контролю з іноземної мови.

Ефективним засобом організації контролю у навчанні іноземної мови є тестування. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги щодо його якості.

Тестовий контроль, або тестування як термін означає у вузькому сенсі використання і проведення тесту, у широкому – сукупність етапів планування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту [4, с.271].

За останній час контроль засвоєння учбового матеріалу за допомогою

тестів усе більше привертає увагу педагогів Франції, зокрема викладачів іноземних мов.

Французькі вчителі застосовують лінгводидактичне тестування. Це підготовлений відповідно до певних вимог комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення якісних показників і, які дозволяють виявити в учасників тестування рівень їх мовної або комунікативної компетенції та оцінити результати тестування за установленими критеріями [5, с.219].

Лінгводидактичні тести бувають стандартизовані та нестандартизовані.

Стандартизований тест – це такий, який пройшов попереднє випробування на великій кількості протестованих і має кількісні показники якості. Підготовка такого тесту потребує копіткої роботи і тривалого часу. Стандартизовані тести супроводжуються паспортом, у якому містяться норми, умови та інструкції для багаторазового використання в різних умовах [4, с.273].

Нестандартизовані тести розробляються самим учителем для своїх учнів. Вони складаються на матеріалі конкретної теми для перевірки рівня сформованості певної навички або вміння. Нестандартизовані тести застосовуються під час поточного контролю для зворотного зв'язку у навчанні іноземної мови. Вони не потребують визначення усіх кількісних показників якості. Але доцільно виявити в такому тесті дуже важкі та занадто легкі питання і замінити їх більш прийнятними [6, с.18]. Для визначення важких або легких завдань з іноземної мови французькі вчителі підраховують відсоток тестованих, які виконали завдання. Якщо впоралися лише 15 % і менше, воно може вважатися важким. Якщо 85 % справились із завданням, воно вважається занадто легким [3].

У середніх навчальних закладах Франції для проведення поточного, рубіжного або підсумкового контролю використовуються тести навчальних досягнень. Їх мета – визначення рівня досягнень учня в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю на певному ступені навчання. Тестами загального володіння іноземною мовою є тести типу TOEFL (результати якого визнаються

багатьма університетами англomовних країн при зарахуванні студентів-іноземців). Діагностичні тести використовуються з метою подальшого розподілу учнів по групах за рівнем підготовки з іноземної мови. Тести на виявлення здібностей до іноземної мови спрямовані на визначення конкретних індивідуально-психологічних особливостей учня з метою забезпечення їх своєчасного коригування та розвитку, що сприятиме оволодінню мовленням [2, с.113].

Результати, отримані під час тестування, підлягають кількісному підрахунку, на основі якого виставляється оцінка успішності учнів. Для цього кожне тестове завдання спочатку оцінюється в балах. Бали можуть нараховуватись за кількість правильних відповідей порівнянням відповідей тестованого з ключем або відповідно до певних характеристик якості мовлення за критеріальною шкалою [5, с.219]. Такими критеріями можуть бути, наприклад:

- лексична і граматична правильність усного або писемного висловлювання;
- відповідність ситуації спілкування;
- різноманітність застосованих мовних засобів;
- швидкість мовлення та ін.

За наявності кожної з подібних характеристик мовлення тестований отримує певну кількість балів. Зауважимо, що 100-бальна рангова шкала є найбільш гнучкою. Щоб отримати «ціну» одного завдання, можна число 100 розділити на кількість завдань і одержати кількість балів за одне завдання. Часто «ціна» завдання залежить від ступеня його складності. Тому більше балів буде «важити» складніше завдання, але в сумі ці бали мають становити 100. Кількість і види характеристик, які оцінюються, можуть варіюватися, оскільки зумовлюються цілями тестування, етапом навчання тощо [4, с.278].

У практичній діяльності можна враховувати систему оцінок тестів з іноземної мови (англійської), яка використовується у школах Франції [3].

Позначення літерами	Числовий еквівалент	Значення
----------------------------	----------------------------	-----------------

A	90 – 100	Відмінно
B	80 – 89	Дуже добре
C	70 – 79	Добре
D	60 – 69	Задовільно
F	0 – 50	Незадовільно

Таблиця 1. Таблиця оцінки тестів [3].

Тестування в навчанні іноземної мови у школах Франції проводиться для виявлення: рівня досягнення в певному виді діяльності; здібностей до певного виду діяльності; труднощів в оволодінні тим або іншим видом діяльності й можливих способів їх подолання [2, с.68].

Найпопулярніший різновид тестів серед учителів у школах Франції – це тести на вибір правильної відповіді з декількох варіантів. Поєднання правильної форми і неправильних альтернативних форм покликаний «провокувати» учня до роздуму, стимулюючи для цього необхідні розумові операції.

Інтерес до тестування у школах Франції пояснюється тим, що воно значно підвищує ефективність навчального процесу на уроках іноземної мови, оптимально сприяє повній самостійності роботи кожного учня, є одним із засобів індивідуалізації в навчальному процесі. Крім того, тестовий контроль має багато переваг перед іншими видами контролю. Основна відмінність тесту від, наприклад, традиційної контрольної роботи полягає в тому, що він завжди передбачає вимір. Тому оцінка, яка виставляється за підсумками тестування, є більш незалежною від можливого суб'єктивізму вчителя, ніж оцінка за виконання традиційної контрольної роботи, яка завжди суб'єктивна, оскільки базується на враженнях вчителя, не завжди відокремлених від його особистих симпатій чи антипатій щодо учня. Науково обґрунтоване й методично грамотне організоване тестування дозволить учителю досягти зворотного зв'язку, який забезпечує управління навчальним процесом і буде сприяти, таким чином, підвищенню ефективності вивчення іноземної мови.

Література

1. Вульфсон Б.Л. Школа современной Франции / Б.Л. Вульфсон. – М.: Педагогика, 1970. – 320 с.
2. Джурицкий А.Н. Зарубежная школа: современное состояние и тенденции развития / А.Н. Джурицкий. – М. : Просвещение, 1993. – 190 с.
3. Жерар Ф.-М. Як розробляти та оцінювати шкільний підручник / Франсуа-Марі Жерар, Ксав'є Роеж'єр. – К. : К.І.С., 2001. – 339 с.
4. Методика навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах. – К. : Ленвіт, 1999. – 327 с.
5. Методика обучения иностранным языкам в начальной и общеобразовательной школе. – Ростов н/Д, 2004. – 314 с.
6. Рапопорт И.А. Прагматические тесты: сущность, специфика, перспектива // Иностранные языки в шк. –1985. – № 2. – С. 18–24.
7. Тарасова О. Зовнішнє тестування: передумови успіху // Іноземні мови в навч. закладах. – 2007. –№ 1. – С. 69–74.